

## **sviatosti krstu**

### **Pojem**

Krst je prvá sviatosť, ktorá uvádza do kresťanského života. Latinský názov *baptizmus* je prekladom gréckeho termínu *baptizein*, čo znamená „ponoriť, vstúpiť“. Krstenec tak prijatím tejto sviatosti „ponára sa“ do Krista, „vstupuje“ do jeho tajomného Tela ako jeho nový úd. Slovenský termín *krst* je staroslovanského pôvodu. Znamenalo to uskutočnenie deja „vnorenie sa do Krista, stať sa Kristom“, čo hlbšie odhaľuje zmysel tejto sviatosti.

### **Ustanovenie**

Je dogmou Cirkvi, že ***krst je pravá sviatosť, ustanovená Ježišom Kristom***. V celom Písme už od prvých jeho kníh nachádzame predobrazy krstu. Podľa učenia apoštolov a Otcov je prvým predobrazom *vznášanie sa Ducha nad vodami* (Gn 1, 2; porovnaj Obrad svätenia krstnej vody), *potopa* (1Pt 3, 20n.), *obriezka* (Kol 2, 11), *prechod cez Červené more* (1Kor 10, 2) a bezprostrednou prípravou na Kristov krst je *Jánov krst vodou*.

Dôkazy, že Kristus sám chcel ustanoviť túto sviatosť, nachádzame v Mt 28,19, kde Kristus pred svojím nanebovstúpením prikazuje apoštolom učiť všetky národy a *krstiť ich* v mene Otca, Syna a Ducha Svätého.

Napriek tomu dnes teológovia nevedia určiť presne *dobu* ustanovenia krstu ako sviatosti. Jedni považujú za jeho ustanovenie Kristov krst Jánovým krstom, iní Ježišov rozhovor s Nikodémom, ďalší zas spomínaný krstný príkaz. Ťažisko dôkazov sa samozrejme sústreďuje okolo Mt 28,19, ale je možné, že Kristus ustanovil túto sviatosť ešte pred samotným príkazom krstiť.

### **Matéria a forma krstu**

Dogma Cirkvi hovorí: ***Vzdialená matéria krstu je pravá a prirodzená voda. Blízkou materiálou je fyzické obmytie tela vodou***.

Prvá dogma hovorí o *kvalite* krstnej vody. Je nám teda jasné, že nie je možné krstiť hociakou vodou. *Tento fakt je potrebné vedieť*, pretože v nebezpečenstve smrti môže krstiť každý človek, ktorý má úmysel robiť to, čo krstom robí Cirkev – teda aj vy, aj mohamedán, indián či eskimák... Platnosť sviatosti ale závisí aj od dodržania matérie a formy. Ak by sestrička na novorodeneckom rýchlo pokrstila zomierajúce nepokrstené dieťa destilovanou vodou, vlastne ho nepokrстила. Rovnako sa sviatosť nevyslúži, keby sa ako matéria použila sladená voda (prípadne voda obsahujúca akékoľvek iné umelé prísady), ...

Druhá dogma hovorí o *spôsobe* použitia krstnej vody. Krstná voda má obmývať telo, čo znamená, že je potrebné, aby po tele tiekla. Z tohto dôvodu medzi platné krsty patrí krst *poliatím a ponorením*. Častá prax našich odlúčených bratov evanjelikov – namočiť si prst do krstnej vody a urobiť ním znamenie kríža na čele krstenca – je teda neplatná!

Formou krstu je *krstná formula* - ***„(meno), ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.“*** Táto krstná formula má teda tri časti: označenie mena, opis úkonu a vzývanie Najsvätejšej Trojice. *Meno* sa začalo používať až od 5. stor., keď sa začali krstiť malé deti, ktorým sa pri tejto príležitosti udelilo aj meno. Z tohto dôvodu sú mnohí teológovia tej mienky, že označenie mena nevplýva na platnosť, ale na dovoľenosť krstu. *Ja ťa krstím* je opis úkonu, ktorý krstiaci vykonáva. Presné použitie týchto slov je potrebné ku platnosti krstu. *V mene Otca i Syna i Ducha Svätého* je trinitárne (trinitas – trojica) zvolanie; taktiež sa vyžaduje k platnosti krstu.

### **Účinky**

Ako sme si povedali už minule, každá sviatosť spôsobuje, čo naznačuje. Každý človek sa

na túto zem rodí poznačený dedičným hriechom. Špecifikum tohto hriechu spočíva aj v tom, že ho môže odstrániť len krst. Už sme si povedali, čo je blízkou matériou krstu, a toto fyzické obmytie spôsobuje prvý účinok sviatosti krstu – *obmytie duše od dedičného hriechu*, inými slovami **ospravodlivenie** (jedná sa tu o milosť posväcujúcu porov. KKC 1266). To znamená, že zmytím dedičného hriechu (v prípade krstu dospelého človeka zmytím všetkých do krstu spáchaným hriechov) sa stávame *spravodliví* pred naším Bohom. Boh nás prijíma za svoje deti. Rodíme sa v krste v Duchu Svätom a toto *znovuzrodenie* v Bohu a pre Boha je špecifickou sviatostnou milosťou sviatosti krstu.

Druhým účinkom sviatosti krstu je **odpustenie trestov za hriechy**. Krst je tak jedinou sviatosťou, ktorá odpúšťa všetky tresty, aj večné, aj časné. Dôvodom toho je už spomenuté znovuzrodenie sa. Boh nenávidí nič, čo bráni vstupu do neba, preto nie je možné, aby na svojich znovuzrodených deťoch ponechal čo len najmenšiu stopu po hriechu (trest).

Tretím účinkom krstu je udelenie **sviatostného znaku**. Ním sa každý pokrstený pripodobňuje Ježišovi Kristovi – Veľkňazovi, a tým získava účasť na *všeobecnom kňazstve*. Táto účasť ho uschopňuje prijímať ďalšie sviatosti, zúčastňovať sa na posvätnom kulte Cirkvi, posväcovať svet svojou svätosťou a spoluprácou na božom stvoriteľskom diele.

### Nutnosť krstu

Tridentský koncil vyhlásil proti bludárom tézu, že *krst je potrebný ku spáse*. Je doslova dogmou: **Krst vodou je už od dôb zvestovania evanjelia nutný ku spáse všetkých ľudí bez výnimky**. Tvrdá je to reč... Čo keď niekoho zrazí auto cestou na krst a už nestihne na krst prísť? Čo keď umrie dieťa, ktoré nedajú rodičia pokrstiť a ono si ešte neuvedomuje ani to, že už je na svete? Čo keď umrie niekto, kto o krste nikdy v živote nepočul?

### Nahraditeľnosť sviatostného krstu

Nie, Cirkev nemá medzeru v učení. Jestvujú práve pre tieto prípady dva spôsoby *nesviatostného* krstu, ktoré ale sviatostný krst nahrádzajú – *krst krvi* a *krst túžby*.

**Krst krvi** je mučeníctvo nepokrsteného; tj. Trpezlivé znášanie násilnej smrti, alebo týrania vedúceho k smrti pre vyznanie kresťanskej viery, alebo pre úkony kresťanských čností. Ježiš sám dosvedčuje ospravodlivujúcu moc mučeníctva (porov. *Mt* 10,32).

**Krst túžby** je výslovná, alebo implicitná žiadosť sviatostného krstu, spojená s dokonalou lútosťou. Podkladom pre učenie Cirkvi o ospravodlivujúcej moci dokonalejšej lásky (túžba + lútosť nad previnením) je text *Lk* 7,47. Krst túžby môže získať ale iba každý za seba; nesmieme ho vnímať tak, že babka túži po krste svojho vnuka...

### Vysluhovateľ a prijímateľ

Je dogmou Cirkvi, že **krst môže byť platne udelený každým človekom**. Nemusí byť teda ani sám pokrstený, dôležitý je už spomínaný *úmysel*, aby týmto úkonom vykonal to, čo ním koná svätá Cirkev. Riadnym vysluhovateľom je kňaz.

Hovorili sme už o tom, že k prijatiu sviatosti je potrebný úmysel túto sviatosť prijať. Márne bude niekto na mňa liať vodu a hovoriť pri tom krstnú formulu, pokiaľ mám ja slobodné užívanie rozumu a nemám úmysel vysluhovanú sviatosť prijať. To je aj dôvod, kvôli ktorému nie je možné niekoho nútiť prijať akúkoľvek sviatosť. Je to celkom pochopiteľné u dospelého človeka, ale Cirkev predsa učí, že sa majú krstiť už malé deti. Aký úmysel si môže vzbudiť dieťa (bábätko)? Žiaden, ale vykonávajú to v jeho mene tí, ktorí sú za jeho krst zodpovední – rodičia a krstní rodičia. Cirkev to s krstom malých detí myslí natoľko vážne, že odporúča krstiť aj potratové plody, pokiaľ žijú (CIC 871).